

3. Абросимова С. В. Епістолярні джерела в їх історичному побутуванні та дослідницькому ареалі. *Дніпропетровський історико-археологічний збірник* / за ред. О. І. Журби. Дніпропетровськ, 2019. Вип. 3. На пошану професора Анатолія Григоровича Болєбуха. С. 57–115.
4. Резніченко В. І., Михню І. Л. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. Київ: УНВЦ «Рідна мова», 2003. 245 с.
5. Загорецька О. Теорія діловодства як галузь наукових знань. *Студії з архівної справи та документознавства*. Київ, 2022. Т. 8. С. 139–141.
6. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: навч. посібник. Київ: Літера ЛТД, 2020. 400 с.
7. Плотницька І. М. Ділова українська мова в державному управлінні: навч. посіб. Київ: НАДУ, 2011. 168 с.
8. Оформлення службових листів. *Діловодство та документообіг*, № 1–2(1), 2015. С. 12–23.
9. Кулешов С. Г. Періодизація уніфікації офіційних документів в Україні. *Архіви України*. № 1(295). Київ, 2015. С. 111–128.
10. Волошина Т. Електронне ділове листування: мовно-комунікативна специфіка та етикет. *Філологічні науки*. 2022. № 5(105). URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4799> (дата звернення: 06.03.2023).
11. Як писати електронні листи. *Офіційний сайт Кадровик-01*. 2022. URL: <https://www.kadrovik01.com.ua/article/4703-yaak-pisati-elektronn-listi> (дата звернення: 06.03.2023).
12. Фінансовий клуб. URL: <https://finclub.net/ua/news/jpmorgan-oshtrafuvaly-na-usd200-mln-za-lystuvannia-vsotsmerezchakh.html> (дата звернення: 06.03.2023).
13. Загальна характеристика оформлення службових листів. URL: <http://www.managerhelp.org/hoks-605-1.html> (дата звернення: 06.03.2023).
14. Зразки службових документів 2023 року. URL: <https://www.kadrovik.ua/novyny/klasyfikaciya-sluzhbovyh-lystiv> (дата звернення: 06.03.2023).

УДК 070.16(477)

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТАБЛОЇДНИХ ВИДАНЬ В УКРАЇНІ

А. О. Слободянюк, Л. А. Ковальська

Анотація. У статті проаналізовано історію виникнення та становлення таблоїдних видань в Україні. Розкрито трактування поняття «таблоїд» та його змістове наповнення, визначено характерні риси таблоїдних видань, з'ясовано особливості сучасних українських таблоїдів. Для розкриття теми було використано методи дослідження: аналіз і синтез, пояснення, порівняння.

Ключові слова: соціальна комунікація, інформаційно-комунікаційні технології, видання, преса, таблоїд.

Вступ. Газетне та журнальне видання як одні з найдавніших засобів масової інформації уже декілька століть є джерелами інформування мільйонів людей по всьому світу. Із початком технічного прогресу періодичні друковані видання почали конкурувати з новими ЗМІ, наприклад, із радіо та телебаченням. Безперечно, нові ЗМІ значно змінили сприйняття паперових видань, проте це не призвело до їх цілковитого зникнення, а спричинило адаптацію до стрімких змін світового устрою, розвитку технологій та осучаснення нових каналів комунікації, інформаційних і комунікаційних потреб та інтересів читачів. Одним із результатів трансформації друкованих періодичних видань є виникнення таблоїду. Таблоїдне видання орієнтоване на широку аудиторію: читачів, які не мають часу або не прагнуть осмислювати великі аналітичні статті, характеризується переважанням візуальної інформації, провокативними заголовками, коротким обсягом тексту. Щодо України, то таблоїдна преса в нашій країні – відносно нове явище, яке почало розвиватися після виходу зі складу Радянського Союзу.

Тему таблоїдних видань досліджували науковці, як-от Є. Цимбаленко, В. Ворошилов, І. Михайлин, С. Блавацький [1–9]. Комплексне дослідження процесу становлення таблоїдів в Україні як нового явища сучасності з новими технологічними умовами розвитку і врахування запитів користувачів у науковій літературі не представлено. Це і формулює мету статті.

Метою статті є визначення поняття «таблоїд», аналіз становлення вітчизняних таблоїдних видань, особливості сучасних українських таблоїдів.

Під час дослідження таблоїдних видань було виділено такі завдання: з'ясувати, чи є відмінності таблоїду від жовтої преси; визначити, в чому полягає мета створення таблоїдів, характерні риси таблоїдів, технології та технічні особливості розвитку таблоїдних видань.

Виникнення поняття «таблоїд» та його трактування. Наприкінці XV століття в США з'явилися ілюстровані листівки, однак їх наклади були невеликими через відсутність техно-

логій для масового друку [1]. У Лейпцигу з 1 січня 1661 р. почала виходити друком щоденна газета «Leipziger Zeitung», яка проіснувала до 1921 р., і за своїм форматом та наповненням нагадувала таблоїд [2].

Термін «таблоїд» виник у Великобританії: в 1884 р. сер Генрі Уелком цим словом почав називати маленькі пігулки. У Лондоні в першій половині ХХ століття термін «таблоїд» використовувався для позначення малоформатних газет, які було зручно читати в громадському транспорті. Основним змістовим наповненням таких газет були скандальна і кримінальна хроніка.

Можна зазначити, що таблоїд являє собою малоформатне видання, яке містить стиснутий об'єм тексту, великі заголовки, значну кількість світлин та графічних елементів, анонси та сенсації, інформацію розважального змісту.

Відмінність таблоїду від «жовтої» преси, мета створення таблоїдів та їх характерні риси. За своїм змістовим наповненням таблоїдні періодичні видання є проміжними між елітарними та якісними виданнями. На відміну від «жовтої» преси, у таблоїдах публікується правдива інформація, однак у сенсаційній «обгортці» подачі матеріалу. Такий формат зручний для людей, які звикли до швидкого читання новин у громадських місцях.

До основної мети створення таблоїдів можна віднести [1]:

- звернення уваги потенційного читача, спонукання до виникнення інтересу;
- намагання надовго прикути увагу, забезпечити постійну аудиторію.

До характерних рис таблоїдів можна віднести [3]:

- використання емоційно забарвленої лексики;
- наявність карикатурних деталей;
- втручання в особисте життя знаменитостей, публічних людей;
- подача сенсацій за допомогою таких прийомів: заголовки містять інтригу, вражаючий факт, підзаголовок – промовистий, довгий, ілюстрація яскрава, впадає в око, шпальта наповнена великою кількістю різних елементів.

Виникнення таблоїдних видань в Україні. У період Радянського Союзу таблоїдна преса в Україні була відсутньою. Це обумовлено такими причинами [1]:

- централізована структура передплати видань;
- здійснення державного контролю за контентом у радянських медіа;
- державний контроль за поширенням і розповсюдженням видань.

Розвиток вітчизняних таблоїдів припадає на середину 1990-х років. Зокрема, це газети: «Копейка», «Копейка+», «Кримінал», «Таємниці Кремля», «Бульвар Гордона». У 2000-х почали виходити такі журнали: «Glance», «Маніфест», «What's on». «What's on» – це культурно-розважальний англomовний журнал, що заснований у 2005 р. Контент видання: новини світського життя, анонси розважальних, культурних подій, факти з історії України. Розглянемо одну з обкладинок журналу «What's on» (№ 25 07/2012). Вона має строкате забарвлення, багато елементів, а також ілюстративна інформація переважає над текстовою (рис. 1) [4].

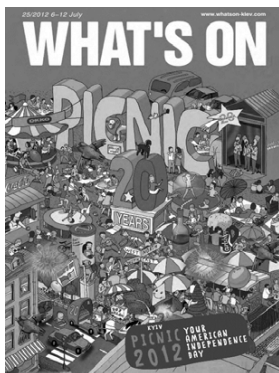

Рис. 1 – Приклад обкладинки журналу «What's on»

Керування телевізором за допомогою пульта, розвиток супутникового і кабельного телебачення, все більша доступність та популярність інтернету спричинили те, що користувачі можуть знайти інформацію завжди і всюди, так само як можуть легко її уникати.

Таблоїдизація полягає у жертвуванні новинами на користь розваг, відмови від точності на користь сенсаційності і використання такої тактики подачі об'єкта, що бере його буквально в полон (прихована камера, реконструкція, несподівані гості в ток-шоу). Таблоїдизація призводить до поляризації світу через протиставлення життя простих людей та еліт. Світом керують універсальні і прості моральні засади, що часто ламаються елітами, яких рано чи пізно наздожене належне покарання, як-от публічний осуд силами журналістів. Таблоїди, які в колі своїх зацікавлень мають політичні процеси, можуть призвести до його демократизації. Вони можуть бути одним із засобів, що застерігають медіа від «відірваності від життя мас людей». Вони покликані ламати монополію «офіційної» журналістики, створеної елітами та відірваної від життя більшості.

Особливості сучасних українських таблоїдів. Сучасні українські засоби масової інформації дедалі частіше використовують таблоїдні технології через медійну конкуренцію. «Чистих» таблоїдних видань в Україні небагато, наприклад, газета «Бульвар».

У цьому контексті можемо розглянути фрагмент сторінки газети «События недели» (№ 3 01/2023). Одразу бачимо контент російською мовою, зорієнтований на відповідного читача та формування «полікультурного середовища», а далі можливі політичні та соціальні маніпуляції. Тут вирізняється помітний заголовок із сенсаційною заявою, надрукований великим шрифтом, доволі велика світлина – спрямовані на виклик емоцій та зацікавлення читача (рис. 2) [5].

Рис. 2 – Фрагмент сторінки газети «События недели»

Ще одна помітна риса таких засобів масової комунікації – це подання спрощеної інформації, яка не вимагає аналізу від читача, конкретні відомості уже запропоновано та надано для користування і розповсюдження у вигляді колективної думки.

На фрагменті сторінки газети «Загадки и тайны» (№ 1 01/2023) бачимо, що ілюстрації та фото переважають над текстом (рис. 3) [6].

Рис. 3 – Фрагмент сторінки газети «Загадки и тайны»

Основне змістове наповнення газети – це містика, парадокси, наукові новини та скандали. Виникає запитання про завдання таких публікацій. Тут можна сказати, що актори сучасного суспільного процесу задля вирішення поставлених завдань долучаються до використання цілеспрямованих і спеціальних інформаційних технологій. Культурно-ідеологічні впливи набувають широкого масштабу, і на вістрі інформаційних впливів опиняється культурно-духовний складник національної безпеки держави. Посиленню позицій таблоїдів сприяють висвітлювані теми, які апелюють до базових інстинктів читачів, незалежно від їх соціального статусу, освіти чи досвіду.

Преса, починаючи з другої половини XIX ст., сприймалася не як зняряддя суспільної освіти, а як спосіб реалізації економічних інтересів власників газет, фінансувалася з надходжень від рекламодавців, які були зацікавлені в доступі до масового споживача. Тиск рекламодавців призвів до запровадження рубрик, які могли зацікавити аудиторію: спорту, розваг, сенсацій. Усе це подавалося із застосуванням привабливих елементів, що прикрашали або й замінювали текст (ілюстрації, графіка). «Продаваність» стала визначальним критерієм відбору інформації в популярній пресі, орієнтованій на масового споживача.

В еру інформаційних технологій друківані періодичні видання за популярністю значно поступаються електронним аналогам. Інформаційно-комунікаційні технології дають можливість представляти будь-який вид інформації – числа, тексти, звуки, зображення – в цифровому форматі, придатному для зберігання і обробки на комп'ютері. Можливість передачі інформації з комп'ютера на комп'ютер за допомогою інтернет-технологій забезпечує доступ будь-якого користувача до світового інформаційного простору. Ці технології розширюють можливості соціальних комунікацій, маніпулятивних технологій та впливу на масову свідомість із використанням потрібного і контрольованого контенту.

Для прикладу можна навести інтернет-газету «ТаблоID» [7]. На сайті засобу масової комунікації представлені рубрики: «Скандал», «Фокус», «Лаунж», «Бренд», «Персона», «Hot zone» (рис. 4). Також газета має сторінки в соціальних мережах: фейсбук, твітер, інстаграм.

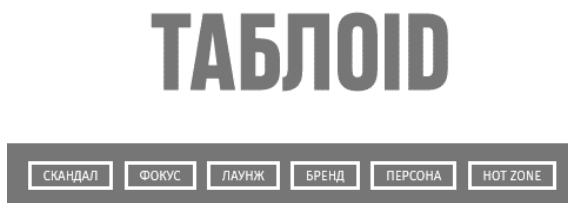

Рис. 4 – Фрагмент сайту газети «ТаблоID»

Розглянемо одну з публікацій у рубриці «Фокус» (рис. 5). На прикладі простежуються такі риси таблоїду: великий промовистий заголовок, виділений підзаголовок, висвітлення життя відомої політичної особи. Також у публікації переважає фотоматеріал над текстовою інформацією, що найбільше захоплює сучасного споживача інформації. Це, зі свого боку, впливає на формування позитивного образу лідера, публічної особи та максимальне наближення образу до запитів суспільства [8].

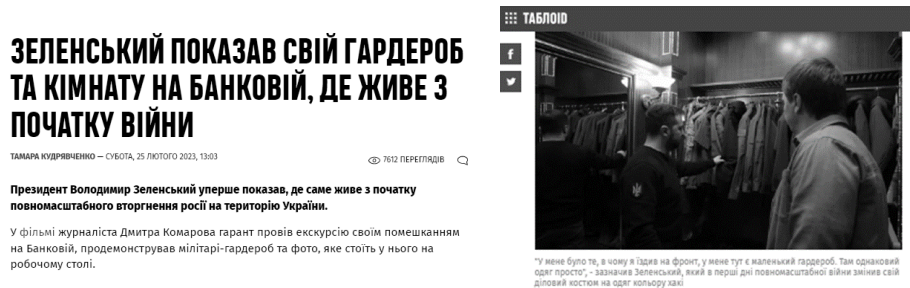

Рис. 5 – Фрагмент публікації газети «ТаблоїД» у рубриці «Фокус»

Розвинуті інформаційно-комунікаційні технології істотно розширюють можливості контролю масової свідомості, сприяють підвищенню ефективності використання маніпулятивних технологій з метою впливу на поведінку окремих груп населення або навіть великих соціальних верств.

У сучасному інформаційному суспільстві, якому притаманний постійний потік великого масиву інформації та кліпове мислення, спостерігається тенденція нівелювання традиційної поведінки ЗМІ та орієнтація на інформаційно-комунікаційні технології таблоїдів. Інформаційно-розважальний контент телевізійних каналів, як-от СТБ, Новий канал, часто представлений у таблоїдному форматі.

Сучасні таблоїдні ЗМІ – це поєднання розваги та інформації, яке успішно реалізується в сучасному суспільстві. Дослідник Є. Цимбаленко зауважує, що у процесі динамічної конкуренції в медіаіндустрії до таблоїдних прийомів почали долучатися і так звані якісні медіа, відшукуючи шляхи максимального утримання (уже навіть не збільшення) читачької чи глядацької аудиторії [9].

Висновки. Таблоїдні видання в Україні – відносно нове явище, яке почало розвиватися після виходу нашої держави з Радянського Союзу. Таблоїдне видання – це малоформатне видання, розраховане на широке коло читачів за принципом легкості, доступності, швидкості та зручності читання. Таблоїди за своїм змістом є проміжними між елітарними та якісними виданнями. У таблоїдах публікується правдива інформація, однак у сенсаційній «обгортці». Сучасне таблоїдне видання – це видання, яке, пристосувавшись до вимог нової ери інформаційних технологій, існує не тільки у друкованому варіанті, а й в електронному. Воно має модель подання інформації, для якої характерні такі ознаки: стиснутий текст, помітні анонси, великі заголовки, переважання візуального контенту. Зважаючи на сучасний стиль життя, якому притаманна надмірність інформації, технології таблоїдів переймають різні види ЗМІ, наприклад, телебачення.

Abstract. The article analyzes the history of the emergence and formation of tabloid publications in Ukraine. The article reveals the interpretation of the concept of «tabloid» and its content, identifies the characteristic features of tabloid publications, and clarifies the peculiarities of modern Ukrainian tabloids. The following research methods were used to reveal the topic: analysis and synthesis, explanation, comparison.

Keywords: social communication, information and communication technologies, publication, press, tabloid.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Городенко Л. Новітні медіа: конспект лекцій. 2014. 241 с. URL: <http://journ.univ.kiev.ua/csc/wp-content/uploads/2020/11/NewMedia.pdf> (дата звернення: 14.02.2023).

2. Овсієнко Л. Історія журналістики: навч. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 214 с. URL: [http://ephshair.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/2300/Книга%20%20-%202015%20\(3\).pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ephshair.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/2300/Книга%20%20-%202015%20(3).pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення: 15.02.2023).
3. Жадан В. В. Розважальна періодика в системі ЗМІ: робота на здобуття кваліфікаційного рівня бакалавра; спец.: 061 «Журналістика» / наук. кер. О. Г. Ткаченко. Суми: СумДУ, 2021. 29 с.
4. What's on. 2012. № 25. URL: <https://journals.ua/reader/2736.html?list=0> (дата звернення: 2.02.2023).
5. События недели. 2023. № 3. 17–23 січня.
6. Загадки и тайны. 2023. № 1.
7. ТаблоID. URL: <https://tabloidpravda.com.ua/> (дата звернення: 25.02.2023).
8. Кудряченко Т. Зеленський показав свій гардероб та кімнату на Банковій, де живе з початку війни. ТаблоID. URL: <https://tabloidpravda.com.ua/focus/63f9e6427458c/> (дата звернення: 25.02.2023).
9. Цимбаленко Є. Таблюдизація медіакомунікацій. *Наукові записки Інституту журналістики*, 2013. Т. 50. С. 206–211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2013_50_42 (дата звернення: 25.02.2023).

УДК 378.09:004.774-049.7

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О. А. Стебелєв, В. Ю. Василенко

Анотація. У статті розглядаються особливості використання вебтехнологій в освітній діяльності закладу вищої освіти. Представлені характеристики платформ для дистанційного навчання, визначені найбільш поширені платформи, які використовуються в закладах вищої освіти. Виокремлені переваги та недоліки використання вебтехнологій в освітній діяльності в закладах вищої освіти на прикладі платформ дистанційного навчання.

Ключові слова: вебтехнології, платформи дистанційного навчання, заклад вищої освіти.

Вступ. Платформи дистанційного навчання стали важливим інструментом для надання освіти та підтримки академічної безперервності в наш час. Заклади вищої освіти по всьому світу використовують їх для надання високоякісної освіти своїм студентам, незалежно від їх місцезнаходження та умов. Пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні внесли значні зміни в освітній сектор, що призвело до швидкого переходу до онлайнowego та гібридного режимів навчання.

Метою цієї роботи є розгляд особливостей використання вебтехнологій в освітній діяльності у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Платформи для дистанційного навчання – це онлайн-сервіси, що надають можливість навчання та отримання знань за допомогою інтернету та різноманітних інструментів. Ось деякі характеристики платформ для дистанційного навчання:

- повністю онлайн: платформи для дистанційного навчання дають змогу студентам навчатися з будь-якого місця з доступом до інтернету;
- інтерактивність: більшість платформ мають інтерактивні інструменти, як-от чати, форуми, відеоконференції та віртуальні класні кімнати;
- різноманітність форматів: платформи дають змогу навчатися у різних форматах, як-от відеоуроки, аудіозаписи, текстові матеріали та інші;
- персоналізація: більшість платформ дають змогу студентам персоналізувати свій навчальний досвід, обравши курси та матеріали, які найбільше відповідають їх потребам;
- оцінка та звітність: платформи дають змогу викладачам відстежувати прогрес студентів та оцінювати їхні досягнення;
- доступність та гнучкість: платформи для дистанційного навчання дають змогу студентам навчатися у власному темпі та в зручний для них час;
- співпраця та взаємодія: платформи дають змогу студентам спілкуватися та взаємодіяти зі вчителями та іншими студентами з усього світу, надаючи можливість для взаємопідтримки та обміну знаннями [1, 2].

Багато закладів вищої освіти в усьому світі використовують онлайн-платформи для полегшення викладання та навчання, особливо у відповідь на пандемію COVID-19.